

Quarterly Scientific Journal of Human Resources &
Capital Studies

[Online ISSN: 2783-3984]

<http://ensani.ir/fa/article/journal/1568>

<http://civilica.com/1/87979/#>

<http://magiran.com/8116>

**Study the relationship between the dimensions of
knowledge management and financial performance
(Case study of Kaleh Mazandaran Company)**

Arezoo Babaei

Department of Industrial Engineering, Faculty of
Engineering, Arak Branch, Islamic Azad University, Arak,
Iran.

Fatemeh Dekamini

Department of Industrial Management, Faculty of
Management, Arak Branch, Islamic Azad University, Arak,
Iran.

Mohammad Ehsanifar*

Department of Industrial Management, Faculty of
Management, Arak Branch, Islamic Azad University, Arak,
Iran.

Sina Shali Beigi

Graduate of DBA Business PhD in Industrial Management
Organization of Markazi Province, Arak, Iran.

Date of Received: 16 February, 2022

Date of Accepted: 06 March, 2022

Review

The aim of this study was to investigate the relationship between the dimensions of knowledge management and financial performance (a case study of Kaleh Mazandaran Company) which is an applied research and correlational research based on structural equation modeling that has been conducted in the field. The statistical population included all managers and experts of Kaleh Mazandaran Company in Amol city in 1400. According to the number of research population and based on Morgan's table, 242 people were randomly selected as the research sample. The research tools included questionnaires of personal information, financial performance standard and knowledge management standard. To analyze the data from the frequency and percentage table, mean and standard deviation and Pearson correlation tests and path analysis model (multiple linear regression) to test the research hypotheses using SPSS statistical package version 25 and to design the final research model of AMOS software Version 24 was used.

Keywords: Knowledge management, knowledge acquisition, knowledge storage, knowledge sharing, financial performance

فصلنامه علمی منابع و سرمایه انسانی، دوره ۱، شماره ۱، پیاپی (۲)، زمستان ۱۴۰۰
ISSN : 2783-3984

مطالعه رابطه بین ابعاد مدیریت دانش و عملکرد مالی (به انضمام مطالعه موردی)

کدمقاله: HRC-2202-1022

مطالعه رابطه بین ابعاد مدیریت دانش و عملکرد مالی (مطالعه موردی شرکت کاله مازندران)

آرزو بابایی

گروه مهندسی صنایع، دانشکده فنی مهندسی، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران.

فاطمه دکامینی

گروه مدیریت صنعتی، دانشکده مدیریت، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران

محمد احسانی فر*

گروه مهندسی صنایع، دانشکده فنی مهندسی، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران.

سینا شالی بیگ

دانش آموخته دوره دکتری کسب و کار DBA سازمان مدیریت صنعتی استان مرکزی، اراک، ایران.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۱۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۲۷

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط بین ابعاد مدیریت دانش با عملکرد مالی (مطالعه موردی شرکت کاله مازندران) انجام گرفته است که از دسته تحقیقات کاربردی و در زمره پژوهش‌های همبستگی مبتنی بر مدل معادلات ساختاری بوده که به صورت میدانی اجرا شده است. جامعه آماری شامل کلیه مدیران و کارشناسان شرکت کاله مازندران در شهر آمل و سال ۱۴۰۰ بود. با توجه به تعداد جامعه پژوهش و بر اساس جدول کرجسای مورگان، تعداد ۲۴۲ نفر به صورت تصادفی ساده به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه‌های اطلاعات فردی، استاندارد عملکرد مالی و استاندارد مدیریت دانش بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از جدول فراوانی و درصد فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد و آزمون‌های همبستگی پیرسون و مدل تحلیل مسیر (رگرسیون خطی چندگانه) برای بررسی فرضیات پژوهش با استفاده از بسته آماری SPSS نسخه ۲۵ و جهت طراحی مدل نهایی تحقیق از نرم افزار AMOS نسخه ۲۴ استفاده شد.

نتایج نشان داد که تمامی ابعاد مدیریت دانش با عملکرد مالی شرکت کاله مازندران ارتباط مثبت و معناداری دارند. همچنین، ابعاد فراگیری دانش، ذخیره سازی دانش و کاربرد دانش بر عملکرد مالی شرکت تولیدی کاله مازندران تأثیر مثبت معناداری دارند و این ابعاد توانایی پیش بینی ۵۳/۲ درصد از واریانس کل میزان تغییرات عملکرد مالی این شرکت را دارند. در نهایت مدل تأثیر مدیریت دانش بر عملکرد مالی شرکت کاله مازندران طراحی شد و مورد برازش قرار گرفت که نتیجه بیانگر این بود شاخص‌های برازش مدل از مقدار قابل قبول و مطلوب برخوردار بوده و مدل تحقیق تأیید می‌شود.

کلمات کلیدی: مدیریت دانش، فراگیری دانش، ذخیره سازی دانش، اشتراک گذاری دانش، عملکرد مالی.

مقدمه

در سالهای اخیر خلق دانش و مدیریت دانش^۱ به عنوان عواملی برجسته برای رقابت پذیری سازمانها و عملکرد سازمانی و موفقیت سازمانی شده اند (خدابخش زاده و همکاران، ۱۳۹۹). سازمانها اصولاً به منظور نیل به اهدافی ایجاد شده اند که میزان موفقیت در نیل به اهداف سازمانی در ارتباط مستقیم با نحوه عملکرد آن سازمان است (عزیزی راد، ۱۳۹۸). امروزه دانش به عنوان یک منبع اقتصادی تلقی می شود و از جمله عامل های مهم ایجاد مزیت رقابتی است (اگر بیول^۲، ۲۰۲۰). ارزش دانش در سازمان را در خلق مزیت های بی شمار و افزایش توانایی سازمان با اهمیت میدانسته و بیان می کنند (آدرش^۳، ۲۰۲۰). برای کسب مزیت های پایدار رقابت توجه به فعالیتهای دانش مدار شامل خلق و تحقیق، ذخیره، اشتراک، انتقال و به کارگیری دانش اهمیت بسیاری زیادی دارد و می بایست مدیریت دانش مؤثری را پرورش و عرضه کند (رمضانی، ۱۳۹۹). در سطح جهانی و ضرورت تعامل مشترک بین حوزه های مختلف علمی اهمیت مدیریت دانش را برجسته می کند (ولتر^۴، ۲۰۱۹). برخی محققان بر این باورند که چنین ارزیابی عملکردی، باعث اطمینان از پشتیبانی بودجه برای پیاده سازی مدیریت دانش، ارزیابی موفقیت پیاده سازی، فراهم کردن بازخورد از پیاده سازی و استخراج درس هایی برای پیاده سازی آتی می شود (نظافتی و همکاران، ۲۰۱۲). موفقیت مدیریت دانش مستلزم نگرش سیستمی است که کلیه عوامل و اجزاء و فرآیندهای مدیریت دانش را مدنظر قرار دهد (رزاقی و همکاران، ۱۳۹۹). در این اقتصاد، مدیریت دانش و سرمایه های فکری جزء مهم ترین دارایی های سازمانی محسوب می شوند و موفقیت سازمانها عمدتاً ریشه در قابلیت های فکری آنها دارد (روستا و همکاران، ۲۰۱۵).

موفقیت در این زمینه، نه تنها به توانایی سازمان در خلق و کسب دانش، بلکه به توانایی سازمان در به اشتراک گذاشتن دانش بستگی دارد (ریگی^۵ و همکاران، ۲۰۰۷). ترکیب دانش داخلی و خارجی، ظرفیت کارکنان را برای توسعه و ارائه محصولات، خدمات و فرایندهای جدید افزایش می دهد (نوناکا^۶ و همکاران، ۱۹۹۵ و وانگ^۷ و همکاران، ۲۰۱۰).

در حال حاضر پیاده سازی مدیریت دانش کارا و تبدیل سازمان به یک سازمان مبتنی بر دانش، به عنوان شرطی اساسی برای موفقیت سازمان های دانش محور در نظر گرفته می شوند. برخورداری از دانش و مدیریت دانش، به موقعیتی استوار برای ادامه حیات سازمان های پویا و نوآور تبدیل شده و حتی توان رقابت در بازارها و تجارت بسته به کسب، توسعه و به کارگیری دانش فردی و سازمانی است (چن^۸ و همکاران، ۲۰۱۲) در مدیریت دانش، تبدیل دانش ضمنی به دانش مدون از اهمیت

¹ Knowledge Management

² Agrawal

³ Audretsch

⁴ Welter

⁵ Riege

⁶ Nonaka

⁷ Wang

⁸ Chen

ویژه‌ای برخوردار است (کروگر^۱ و همکاران، ۲۰۱۰). در واقع می‌توان گفت که اصل ضروری برای موفقیت در برنامه‌های مدیریت دانش، ایجاد تعهد راهبردی مستمر به مدیریت دانش توسط مدیران سطح بالا و ارشد سازمانی است و رهبری در عرصه مدیریت دانش باید نشان دهنده ویژگی‌های خاصی باشد که به مدیریت دانش منجر شود (چن و هانگ^۲، ۲۰۱۵). این تحقیق از این نظر برای سازمان حائز اهمیت است که به‌عنوان برداشتن گامی در جهت انجام تحقیق در زمینه مدیریت دانش و عملکرد مالی شرکت کاله مازندران بوده و نتایج آن نیز می‌تواند به‌عنوان ایجاد یک پایه تحقیقاتی مدیریتی برای سازمان‌های دیگر محسوب گردد. ضمن اینکه به نظر می‌رسد نتایج تحقیق می‌تواند مورد استفاده کارخانجات مشابه قرار گیرد.

بیان مساله

ارزش دانش در به‌کارگیری آن است و یکی از مظاهر برجسته به‌کارگیری دانش، بالابردن عملکرد سازمان است (عبدالمالکی^۳ و همکاران، ۲۰۱۵). در بدو امر به مدیریت دانش فقط از بعد فناوری نگاه می‌شد و آن را یک فناوری می‌پنداشتند. اما به تدریج سازمان‌ها دریافته‌اند که برای استفاده واقعی از مهارت کارکنان، چیزی ماورای مدیریت اطلاعات مورد نیاز است (آنتونس^۴ و همکاران، ۲۰۲۰). مدیریت دانش مدیریت دانایی فرایند سیستماتیک منسجمی است که ترکیب مناسبی از فناوری‌های اطلاعاتی و تعامل انسانی را به کار می‌گیرد تا سرمایه‌های اطلاعاتی سازمان را شناسایی، مدیریت و تسهیم کند (ادرس و همکاران، ۲۰۲۰). مدیریت دانش طراحی هوشمندانه فرآیندها، ابزار، ساختار و غیره با قصد افزایش، نوسازی، اشتراک یا بهبود استفاده از دانش است که در هر کدام از سه عنصر سرمایه فکری یعنی ساختاری، انسانی و اجتماعی نمایان می‌شود (میت و بلجین^۵، ۲۰۲۱).

با توجه به سرمایه‌گذاری انبوهی که سازمانها به تازگی برای اکتساب دانش و بهره‌وری سرمایه فکری، روی سیستم‌هایی انجام می‌دهند که گاهی اثربخش نیستند، ضرورت ارزیابی موفقیت ابتکارات دانشی بیشتر نمود می‌یابد (اندرسون^۶ و همکاران، ۲۰۱۲). کریستینا^۷ و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهشی با عنوان بررسی نقش شیوه‌های مدیریت دانش بر صادرات با استفاده از روش مدلسازی معادلات ساختاری نشان دادند که شیوه‌های مدیریت دانش تأثیر بسزایی بر صادرات خواهد داشت، به طوری که وجود مدیریت دانش شرط لازم و نه کافی برای بهبود صادرات خواهد بود (کریستینا و همکاران، ۲۰۱۴). در همین زمینه الکسیا^۸ (۲۰۱۴) با مروری بر تئوری مدیریت دانش و جهت‌های آینده بیان می‌کند که بهره‌وری در

¹ Kruger

² Chen, Y. & Huang

³ Abdolmaleki

⁴ Antunes

⁵ Mete & Belgin

⁶ Anderson

⁷ Cristina

⁸ Alexia

فصلنامه علمی منابع و سرمایه انسانی، دوره ۱، شماره ۱، پیاپی (۲)، زمستان ۱۴۰۰
ISSN : 2783-3984

مطالعه رابطه بین ابعاد مدیریت دانش و عملکرد مالی (به انضمام مطالعه موردی)
کدمقاله: HRC-2202-1022

سازمان ها به توانایی مدیران برای ایجاد دانش جدید بستگی دارد و دانش عامل اصلی تولید است نه ماشین آلات. هم چنین تأکید می کند در محیط کسب و کار جدید سودآوری یک شرکت تا حد زیادی به بکارگیری فرایندهای مدیریت دانش بستگی دارد (الکسیا، ۲۰۱۴).

عبدالمالکی و همکاران (۲۰۱۵)، معتقدند مدیریت دانش بر انسان، ساختار و فناوری تأکید دارد و می کوشد با ایجاد ساختاری مناسب و زیر ساخت های تکنولوژیکی لازم در سازمان و با محور قراردادن انسان و آماده سازی او به اهداف سازمانی دست پیدا کند.

ضرورت این مطالعه از آن جهت دارای اهمیت بوده که تاکنون هیچ گونه مطالعه ای در زمینه بررسی رابطه ای میان ابعاد مدیریت دانش و عملکرد مالی شرکت کاله مازندران انجام نشده و لذا با خلاء تحقیقاتی موجود، لزوم انجام پژوهشی با این عنوان احساس می گردد. مسئله ای که در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفته این است که آیا مدیریت دانش می تواند عامل مؤثر برای بالا بردن عملکرد مالی شرکت کاله مازندران باشد؟
ضرورت و اهمیت

استفاده از توسعه مدیریت دانش و افزایش بلوغ مدیریت دانش میتواند قدرت رقابت پذیری را افزایش دهد و آن را از دیگر سازمانها متمایز نماید. این راه حل این امکان را به سازمان ها میدهد تا با به کارگیری اطلاعات موجود از مزایای رقابتی و پیشرو بودن بهره برداری نمایند و درک بهتر تقاضاها و نیازمندی های مشتریان و مدیریت ارتباط با آنان را میسر میسازند (دکامینی و احسانی فر، ۱۴۰۰).

تاکنون تحقیقات زیادی در زمینه استراتژی و دانش در سازمان های مختلف صورت گرفته است؛ ولی اکثر تحقیقات انجام شده در این زمینه به صورت جداگانه و یا مؤلفه های دیگر باهم به تحقیق و بررسی پرداخته اند مشکلی که اکثر سازمان با آن مواجه هستند نادیده گرفتن نقش دانش در سازمان است که محقق در این تحقیق مدیریت دانش را با عملکرد مالی ترکیب کرده مسأله ای که این روزها از نظر اکثر مدیران و دست اندرکاران مجهول مانده است.

اهداف پژوهش

هدف اصلی: بررسی ارتباط بین ابعاد مدیریت دانش با عملکرد مالی (مطالعه موردی شرکت کاله مازندران)

اهداف اختصاصی:

- بررسی ارتباط بین خلق دانش و عملکرد مالی شرکت کاله مازندران
  - بررسی ارتباط بین حفظ و نگهداری دانش و عملکرد مالی شرکت کاله مازندران
  - بررسی ارتباط بین انتشار دانش و عملکرد مالی شرکت کاله مازندران
  - بررسی ارتباط بین بکارگیری دانش و عملکرد مالی شرکت کاله مازندران
- با توجه به آنچه گفته شد و اهداف پژوهش، فرضیات پژوهش عبارتند از:
بین مدیریت دانش و عملکرد مالی شرکت کاله مازندران رابطه معناداری وجود دارد.
بین خلق دانش و عملکرد مالی شرکت کاله مازندران رابطه معناداری وجود دارد.

بین حفظ و نگهداری دانش و عملکرد مالی شرکت پترو کاله مازندران شیمی آبادان رابطه معناداری وجود دارد.
بین انتشار دانش و عملکرد مالی شرکت کاله مازندران رابطه معناداری وجود دارد.
بین بکارگیری دانش و عملکرد مالی شرکت کاله مازندران رابطه معناداری وجود دارد.
تعریف متغیرهای پژوهش

تعاریف مفهومی و عملیاتی

مدیریت دانش: مدیریت دانش، مدیریت دانایی یا مدیریت اندوخته‌های علمی به معنای در دسترس قرار دادن نظام‌مند اطلاعات و اندوخته‌های علمی است، به گونه‌ای که به هنگام نیاز، در اختیار افرادی که نیازمند آن‌ها هستند، قرار گیرند تا آن‌ها بتوانند کار روزمره خود را با بازدهی بیشتر و مؤثرتر انجام دهند. مدیریت دانش، شامل یک سری استراتژی و راهکار برای شناسایی، ایجاد، نمایندگی، پخش و تطبیق بینش‌ها و تجارب در سازمان می‌باشد. برنامه اجرایی مدیریت اندوخته‌های علمی، بر این دو جزء اصلی، بنا می‌شود (توربان^۱، ۲۰۰۶).

مدیریت دانش بر توسعه سازمانی، یادگیری سازمانی و مدیریت کیفیت تأثیر مثبت دارد (جدیدی و احسانی فر، ۲۰۱۳) و رویکرد نظام مند یافتن، درک و استفاده از دانش برای دستیابی به اهداف سازمانی است و از طریق کاهش زمان و هزینه آزمایش و خطا یا تکرار، ایجاد ارزش می‌کند (آدامسون^۲ و همکاران، ۲۰۰۵).

خلق دانش: این فعالیت بر استفاده از منابع درونی و بیرونی سازمان برای خلق دانش جهت دستیابی به اهداف سازمانی تاکید دارد (مارچ^۳، ۲۰۰۹).

حفظ و نگهداری: عبارت است از فعالیت‌هایی که دانش را در سیستم ماندگار می‌کند.
انتقال دانش: هافمن و همکاران بیان می‌دارند که منظور انتقال دانش از یک فرد، گروه و یا واحد سازمانی به فرد، گروه و یا واحد سازمانی دیگر می‌باشد (سکاران، ۱۳۹۰).

انتشار دانش: این فعالیت شامل فرایندهای انتقال دانش به صورت تجربه، مهارت و طرح‌های وابسته به سازمان می‌شود (گندهی^۴، ۲۰۰۴).

بکارگیری دانش: شامل فعالیت‌هایی می‌شود که در ارتباط با اجرای دانش در فرآیندهای سازمانی هستند.
عملکرد مالی: عملکرد مالی به عمل انجام فعالیت مالی اشاره دارد. به معنای وسیع‌تر، عملکرد مالی به میزان اهداف مالی که در آن انجام شده یا به دست آمده انجام شده است (خلیلی و همکاران، ۱۳۹۴). این اصطلاح همچنین به عنوان یک شاخص کلی از سلامت مالی شرکت در طی یک دوره زمانی مشخص استفاده می‌شود و می‌تواند برای مقایسه شرکت‌های مشابه در یک صنعت مشابه برای مقایسه صنایع یا بخش‌ها در تجمیع استفاده شود (خلیلی و همکاران، ۱۳۹۴).

¹ Turban
² Adamson
³ March
⁴ Gandhi

شرکت کاله مازندران: فرآورده‌های لبنی کاله شرکت ایرانی تولید فرآورده‌های لبنی است که مرکز آن در آمل، مازندران قرار دارد. این شرکت که بزرگترین شرکت مجموعه هلدینگ سولیکو است در سال ۱۳۶۹ به دست غلامعلی سلیمانی در آمل تأسیس شد. این شرکت فرآورده‌های لبنی مانند انواع شیر به همراه مکمل‌های آن، کره، انواع پنیر، ماست، دوغ و همچنین دسر تولید می‌کند.

پیشینه پژوهش

هایدر^۱ و همکاران (۲۰۲۰) طی پژوهشی با عنوان «تأثیر توانایی مدیریت دانش مشتری بر نقش واسطه‌ای عملکرد پروژه چابکی استراتژیک» به این نتیجه رسیدند که نتایج نشان داد مدل سازی معادلات ساختاری است که اجزای ایجاد، انتقال، یکپارچه سازی و نفوذ، مهمترین کار را در شفاف سازی دانش مشتری و افزایش توانایی درک نیازهای مشتری و خواسته های آنها که منجر به کاهش تأخیر پروژه، بیش از مصرف بودجه می شود، تضمین می کنند و مستقیماً منجر به افزایش عملکرد پروژه می شود.

الکسیا (۲۰۱۴) با مروری بر تئوری مدیریت دانش و جهت‌های آینده بیان می کند که بهره‌وری در سازمان ها به توانایی مدیران برای ایجاد دانش جدید بستگی دارد و دانش عامل اصلی تولید است نه ماشین آلات. هم چنین تأکید می کند در محیط کسب و کار جدید سودآوری یک شرکت تا حد زیادی به بکارگیری فرایندهای مدیریت دانش بستگی دارد (الکسیا، ۲۰۱۴).

کریستینا و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهشی با عنوان بررسی نقش شیوه های مدیریت دانش بر صادرات با استفاده از روش مدلسازی معادلات ساختاری نشان دادند که شیوه های مدیریت دانش تأثیر بسزایی بر صادرات خواهد داشت، به طوری که وجود مدیریت دانش شرط لازم و نه کافی برای بهبود صادرات خواهد بود.

رمضانی و همکاران (۱۳۹۹) طی تحقیقی با عنوان «مدیریت دانش در بخش دولتی: مطالعه‌ای روی روابط بین عناصر سازمانی و عمل انتقال دانش» به این نتیجه رسید که رابطه معنا داری بین بعضی از متغیرها (دانش ضمنی، دانش آشکار، فرهنگ تسهیم دانش، مقاومت افراد، ذخیره دانش، رهنمود سیاستمداران، آموزش، تکنولوژی ICT، انتصاب شغلی، ارتباطات، ابزارهای ICT) و ایجاد دارایی های دانشی و عمل انتقال دانش وجود دارد.

پورفاتح و همکاران (۱۳۹۹) طی تحقیقی با عنوان «عامل های مؤثر بر اجرای مدیریت دانش در ترویج کشاورزی» به این نتیجه رسید که بین مولفه‌های عامل‌های مؤثر بر اجرای مدیریت دانش با مدیریت دانش در سامانه‌ی ترویج کشاورزی ارتباط معنی داری وجود دارد و نتایج ضریب‌های مسیر نشان داد که برازش مدل با داده‌ها مناسب بود و ضریب تاثیر پنج عامل رهبری و مدیریت سازمانی، ابعاد سازمانی، فرهنگ سازمانی، فناوری اطلاعات و ارتباطات و مدیریت منابع انسانی بر پیاده سازی مدیریت دانش از دیدگاه پاسخگویان نظام ترویج کشاورزی معنی دار بود و سازه مدیریت منابع انسانی بیشترین تاثیر را بر اجرای مدیریت دانش دارد.

فصلنامه علمی منابع و سرمایه انسانی، دوره ۱، شماره ۱، پیاپی (۲)، زمستان ۱۴۰۰
ISSN : 2783-3984

مطالعه رابطه بین ابعاد مدیریت دانش و عملکرد مالی (به انضمام مطالعه موردی)
کدمقاله: HRC-2202-1022

بذرکاران و حاجی محمدی (۱۳۹۸) طی تحقیقی با عنوان «بررسی تاثیر مدیریت دانش بر عملکرد مالی سازمان با توجه به نقش میانجی نوآوری و هوش سازمانی» به این نتیجه رسیدند که مدیریت دانش تاثیر مثبت و معناداری بر عملکرد مالی سازمان دارد.

رحیمی (۱۳۹۶) طی تحقیقی با عنوان «بررسی تاثیر مدیریت دانش بر عملکرد مالی با میانجی‌گری یادگیری سازمانی» به این نتیجه رسید که مدیریت دانش تأثیر مستقیم و معناداری بر عملکرد مالی دارد.

روش شناسی پژوهش

هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی ارتباط بین مدیریت دانش و عملکرد مالی شرکت کاله مازندران می‌باشد. با توجه به هدف کلی تحقیق، پژوهش حاضر با توجه به نوع مطالعه و روابط بین متغیرها از دسته تحقیقات کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها در زمره پژوهش‌های همبستگی مبتنی بر مدل معادلات ساختاری بوده که به صورت میدانی اجرا شده است. جامعه آماری شامل کلیه مدیران و کارشناسان شرکت کاله مازندران می‌باشند که در شهر آمل که در سال ۱۴۰۰ مشغول به کار هستند بود. بر اساس آمار و اطلاعات کسب تعداد جامعه تحقیق در حدود ۶۳۰ نفر تعیین شد. با توجه به تعداد جامعه تحقیق بر اساس جدول کرجسای مورگان تعداد ۲۴۲ نفر به صورت تصادفی ساده به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. به منظور دستیابی به تعداد قابل قبول و به دلیل احتمال عدم بازگشت پرسشنامه یا عدم پاسخگویی برخی از نمونه‌ها تعداد ۲۵۰ پرسشنامه به صورت الکترونیکی و حضوری توزیع و پس دریافت داده‌ها و بررسی پرسشنامه و حذف موارد ناقص تعداد ۲۱۲ پرسشنامه در نرم افزار SPSS بر مبنای دستورالعمل پرسشنامه کدگذاری شده و با توجه به اهداف و فرضیات تحقیق داده‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

در تکمیل مبانی نظری از منابع کتابخانه‌ای و اینترنتی شامل کتب و مقالات فارسی و انگلیسی و برای تعیین میزان شاخص‌ها و روابط از پرسشنامه استاندارد و محقق ساخته استفاده گردید که پرسشنامه‌ها در شرایط یکسان بین نمونه‌های آماری توزیع شد.

پرسشنامه‌های استفاده در این پژوهش به صورت استاندارد بوده و در تحقیقات متعددی در حوزه مدیریت بازاریابی مورد استفاده قرار گرفته‌اند؛ بنابراین روایی آن‌ها مورد تأیید است. در این پژوهش به منظور محاسبه پایایی درونی سؤالات پرسشنامه‌های مورد استفاده از روش آلفای کرونباخ استفاده و ضریب پایایی درونی برای پرسشنامه‌ها در جدول ۱، آمده است.

جدول ۱. ضرایب پایایی درونی پرسشنامه‌های تحقیق

پرسشنامه	پژوهشگر	تعداد سؤالات	آلفای کرونباخ
مدیریت دانش	کالکاری و همکاران (۲۰۰۷)	۲۱	۰/۸۵۴
ارزیابی عملکرد مالی	لی ^۱ (۲۰۰۶)	۱۹	۰/۸۸۵

ضریب پایایی درونی (آلفای کرونباخ) در این تحقیق همان طور که مشاهده می‌شود برای هر سه پرسشنامه استفاده شده در این تحقیق بالای ۰/۷ بوده که نشان از پایایی قابل قبول پرسشنامه‌های مورد استفاده دارد.

روش تحلیل داده‌ها

در این پژوهش به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده گردید. برای سازمان دادن، خلاصه کردن طبقه‌بندی نمرات خام و توصیف اندازه‌های نمونه از آمار توصیفی همانند تنظیم جدول توزیع فراوانی، درصدها، محاسبه شاخص‌های پراکندگی نظیر میانگین، انحراف معیار و رسم نمودارها استفاده شد. به منظور برآورد پارامترها و پیش‌بینی آن از آمار استنباطی استفاده می‌شود. پیش از آزمون فرضیه‌های پژوهش از مقادیر کجی و کشیدگی به منظور بررسی نرمال بودن وضعیت داده‌ها جهت استفاده از آزمون‌های پارامتریک و ناپارامتریک استفاده شد. به منظور بررسی ارتباط بین متغیرهای پژوهش در فرضیه اول تا چهارم از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد و به در بررسی فرضیه پنجم از مدل تحلیل مسیر (رگرسیون خطی چندگانه) به منظور پیش‌بینی عملکرد مالی بر اساس ابعاد مدیریت دانش و در نهایت فرضیه ششم از مدل معادلات ساختاری به منظور بررسی تأثیر مدیریت دانش بر عملکرد مالی شرکت تولیدی کاله مازندران استفاده شده است. که در بخش آمار توصیفی و بررسی ارتباط بین متغیرها (فرضیه اول) از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۵ و در بخش فرضیات دوم تا چهارم از نرم‌افزار AMOS نسخه ۲۴ به منظور طراحی مدل پژوهش استفاده گردید.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی (ویژگی‌های جمعیت شناختی)

نتایج تحلیل توصیفی داده‌ها بر اساس متغیر سن نشان داد که ۶۲/۷ درصد از نمونه ۳۱ تا ۴۰ سال بودند در حالی که ۴/۲ درصد بالای ۵۰ سال، بر اساس متغیر جنسیت نشان داد که ۴۰/۶ درصد از نمونه زن و ۵۹/۴ درصد مرد، بر اساس متغیر تاهل نشان داد که ۱۲/۳ درصد از نمونه مجرد و ۸۷/۷ درصد متاهل، بر اساس میزان سابقه کار نشان داد که سابقه کاری ۴۲/۰ درصد از نمونه ۶ تا ۱۰ سال بود در حالی که ۲/۴ درصد سابقه کاری ۲۶ تا ۳۰ سال و بر اساس تحصیلات نشان داد که ۴۹/۵ درصد نمونه پژوهش دارای مدرک کارشناسی بودند در حالی که ۳/۸ درصد دارای مدرک دیپلم بودند.

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

آمار توصیفی مدیریت دانش و ابعاد آن

جدول ۲. آمار توصیفی مدیریت دانش و ابعاد آن

متغیرها	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف استاندارد
فراگیری دانش	۲۱۲	۱/۸۳	۴/۸۳	۳/۶۸۸	۰/۵۴۸
ذخیره سازی دانش	۲۱۲	۲/۴۰	۴/۶۰	۳/۶۹۵	۰/۴۸۵
کاربرد دانش	۲۱۲	۲/۰۰	۵/۰۰	۳/۷۱۰	۰/۵۲۵
به اشتراک گذاشتن دانش	۲۱۲	۲/۵۰	۵/۰۰	۳/۷۱۱	۰/۵۴۷
مدیریت دانش	۲۱۲	۲/۳۳	۴/۷۱	۳/۷۰۱	۰/۴۶۵

میانگین مدیریت دانش در تحقیق حاضر ۳/۷۰۱ با انحراف استاندارد ۰/۴۶۵ به دست آمد. همچنین در ابعاد مدیریت دانش مشاهده می‌شود که بالاترین میانگین در بُعد به اشتراک گذاشتن دانش (۳/۷۱۱±۰/۵۴۷) بوده و بعد از آن بُعد کاربرد دانش (۳/۷۱۰±۰/۵۲۵)، ذخیره سازی دانش (۳/۶۹۵±۰/۴۸۵) و فراگیری دانش (۳/۶۸۸±۰/۵۴۸) به دست آمد.

آمار توصیفی عملکرد مالی و ابعاد آن

جدول ۲. آمار توصیفی عملکرد مالی و ابعاد آن

متغیرها	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف استاندارد
مدیریت هزینه	۲۱۲	۱/۷۵	۵/۰۰	۳/۷۷۱	۰/۶۸۹
کیفیت سیستم اطلاعات	۲۱۲	۲/۲۰	۵/۰۰	۴/۳۲۶	۰/۶۶۴
استراتژی سیستم اطلاعات	۲۱۲	۲/۰۰	۵/۰۰	۴/۲۱۰	۰/۶۸۴
کنترل مالی	۲۱۲	۲/۶۷	۵/۰۰	۴/۱۲۳	۰/۵۶۶
عملکرد مالی	۲۱۲	۲/۷۴	۴/۹۵	۴/۱۲۰	۰/۵۰۲

بر اساس یافته‌های تحقیق میانگین عملکرد مالی شرکت تولید کاله مازندران در تحقیق حاضر ۴/۱۲۰ با انحراف استاندارد ۰/۵۰۲ به دست آمد. همچنین در ابعاد عملکرد مالی مشاهده می‌شود که بیشترین میانگین مربوط به بُعد کیفیت سیستم اطلاعات (۴/۳۲۶±۰/۶۶۴) و کمترین میانگین مربوط به مدیریت هزینه (۳/۷۷۱±۰/۶۸۹) می‌باشد.

بررسی نوع توزیع داده‌ها (بررسی چولگی و کشیدگی توزیع متغیرهای تحقیق)

چولگی (انحراف از قرینگی): «چولگی» عدم تقارن توزیع را نسبت به شاخص معین، معمولاً میانگین نشان می‌دهد. توزیع داده‌ها زمانی چوله به راست که مد جامعه آماری پایین‌تر از میانه و دنباله توزیع سمت راست آن قرار گیرد و زمانی چوله به چپ است که مد جامعه بزرگ‌تر از میانه باشد و دنباله جامعه سمت چپ آن واقع شود. مهم‌ترین شاخص چولگی، ضریب چولگی است، اگر ضریب چولگی منفی باشد، توزیع دارای چوله به چپ است، در صورتی که ضریب چولگی مثبت باشد، توزیع دارای چوله به راست است، اگر توزیع متقارن باشد، ضریب چولگی مساوی صفر خواهد بود.

جدول ۳. بررسی نوع توزیع داده‌ها (نرمال و غیرنرمال بودن داده‌ها)

متغیرهای پژوهش	میانگین	میانه	کجی	خطای استاندارد چولگی	کشیدگی	خطای استاندارد کشیدگی
فراگیری دانش	۳/۶۸۸	۳/۶۶۷	-۰/۲۵۲	۰/۱۶۷	۰/۶۶۰	-۰/۳۳۳
ذخیره سازی دانش	۳/۶۹۵	۳/۸۰۰	-۰/۳۰۹	۰/۱۶۷	۰/۰۴۴	-۰/۳۳۳
کاربرد دانش	۳/۷۱۰	۳/۶۶۷	-۰/۳۳۱	۰/۱۶۷	۰/۲۷۰	-۰/۳۳۳
به اشتراک گذاشتن دانش	۳/۷۱۱	۳/۷۵۰	-۰/۰۰۵	۰/۱۶۷	۰/۳۳۹	-۰/۳۳۳
مدیریت دانش	۳/۷۰۱	۳/۶۶۷	-۰/۱۲۶	۰/۱۶۷	۰/۲۰۱	-۰/۳۳۳
مدیریت هزینه	۳/۷۷۱	۴/۰۰۰	-۰/۶۰۷	۰/۱۶۷	۰/۳۲۱	-۰/۳۳۳
کیفیت سیستم اطلاعات	۴/۳۲۶	۴/۴۰۰	-۰/۶۷۸	۰/۱۶۷	۰/۳۷۷	-۰/۳۳۳
استراتژی سیستم اطلاعات	۴/۲۱۰	۴/۵۰۰	-۰/۵۲۶	۰/۱۶۷	۰/۴۰۳	-۰/۳۳۳
کنترل مالی	۴/۱۲۳	۴/۲۵۰	-۰/۵۷۵	۰/۱۶۷	-۰/۴۸۷	-۰/۳۳۳
عملکرد مالی	۴/۱۲۰	۴/۱۵۸	-۰/۶۰۸	۰/۱۶۷	۰/۱۸۱	-۰/۳۳۳

در جدول ۳، با توجه به مقادیر کجی (بین ۱ و -۱) و مقادیر کشیدگی (بین ۳ و -۳) در متغیرهای پژوهش می‌توان گفت که توزیع داده‌های به صورت نرمال است. علاوه بر نتایج مربوط به مقادیر کجی و کشیدگی همچنین می‌توان گفت که در پژوهش‌هایی که تعداد آزمونی‌ها بیشتر از ۴۰ نفر می‌باشد احتیاجی به آزمون‌های نرمالیتی نظیر شاپیرو-ویلک یا کولموگروف-اسمیرنف نیست؛ اگر کمتر از ۴۰ نفر باشد مجاز به استفاده این آزمون‌ها می‌باشید. به دلیل اینکه تعداد نمونه‌های دارای حجم بالای است با توجه به قضیه حد مرکزی از وضعیت نرمالی برخوردار است. در این پژوهش نیز تعداد نمونه‌های تحقیق ۲۱۲ نفر می‌باشد بنابراین بر اساس قضیه حد مرکزی توزیع داده‌ها می‌تواند نرمال در نظر گرفته شود.

آزمون فرضیات پژوهش

به منظور بررسی فرضیات پژوهش (فرضیه‌های اول تا چهارم) با توجه به نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون ضریب همبستگی پیرسون، در فرضیه پنجم تحقیق از مدل تحلیل مسیر (رگرسیون خطی چندگانه) به منظور پیش‌بینی عملکرد مالی بر اساس ابعاد مدیریت دانش و در نهایت فرضیه ششم تحقیق از مدل معادلات ساختاری به منظور بررسی تأثیر مدیریت دانش بر عملکرد مالی شرکت تولیدی کاله مازندران استفاده شده است.

فرضیه اول

فرض صفر: بین فراگیری دانش با عملکرد مالی شرکت کاله مازندران رابطه معناداری وجود ندارد.

فرض تحقیق: بین فراگیری دانش با عملکرد مالی شرکت کاله مازندران رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۴. همبستگی پیرسون (فراگیری دانش و عملکرد مالی)

فراگیری دانش			متغیرها
سطح معناداری	ضریب همبستگی (r)	تعداد	
۰/۰۰۱	۰/۴۸۹**	۲۱۲	مدیریت هزینه
۰/۰۰۱	۰/۵۶۷**	۲۱۲	کیفیت سیستم اطلاعات
۰/۰۰۱	۰/۴۶۰**	۲۱۲	استراتژی سیستم اطلاعات
۰/۰۰۱	۰/۵۲۸**	۲۱۲	کنترل مالی
۰/۰۰۱	۰/۶۵۹**	۲۱۲	عملکرد مالی

** = معناداری در سطح $P \leq 0.05$; *** = معناداری در سطح $P \leq 0.01$

با توجه به نتایج آزمون همبستگی پیرسون در جدول ۴ مشاهده می‌شود که بین فراگیری دانش و عملکرد مالی شرکت تولید کاله مازندران ($r=0.659, Sig=0.001$) رابطه مثبت معناداری وجود دارد. همچنین بین فراگیری دانش با مدیریت هزینه ($r=0.489, Sig=0.001$)، کیفیت سیستم اطلاعات ($r=0.567, Sig=0.001$)، استراتژی سیستم اطلاعات ($r=0.460, Sig=0.001$) و کنترل مالی ($r=0.528, Sig=0.001$) رابطه مثبت معناداری مشاهده شد.

فرضیه دوم

فرض صفر: بین ذخیره سازی دانش با عملکرد مالی شرکت کاله مازندران رابطه معناداری وجود ندارد.
فرض تحقیق: بین ذخیره سازی دانش با عملکرد مالی شرکت کاله مازندران رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۵. همبستگی پیرسون (ذخیره سازی دانش و عملکرد مالی)

ذخیره سازی دانش			متغیرها
سطح معناداری	ضریب همبستگی (r)	تعداد	
۰/۰۰۱	۰/۴۱۴**	۲۱۲	مدیریت هزینه
۰/۰۰۱	۰/۵۵۶**	۲۱۲	کیفیت سیستم اطلاعات
۰/۰۰۱	۰/۴۷۹**	۲۱۲	استراتژی سیستم اطلاعات
۰/۰۰۱	۰/۴۹۹**	۲۱۲	کنترل مالی
۰/۰۰۱	۰/۶۲۹**	۲۱۲	عملکرد مالی

نتایج آزمون همبستگی پیرسون در جدول ۵، نشان دهنده ارتباط مثبت بین ذخیره سازی دانش و عملکرد مالی در شرکت تولیدی کاله مازندران ($r=0.629, Sig=0.001$) می‌باشد. همچنین بر اساس نتایج بین ذخیره سازی دانش با مدیریت هزینه ($r=0.414, Sig=0.001$)، کیفیت سیستم اطلاعات ($r=0.556, Sig=0.001$)، استراتژی سیستم اطلاعات ($r=0.479, Sig=0.001$) و کنترل مالی ($r=0.499, Sig=0.001$) ارتباط مثبت معناداری وجود داشت.

فرضیه سوم

فرض صفر: بین کاربرد دانش با عملکرد مالی شرکت کاله مازندران رابطه معناداری وجود ندارد.
فرض تحقیق: بین کاربرد دانش با عملکرد مالی شرکت کاله مازندران رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۶. همبستگی پیرسون (کاربرد دانش و عملکرد مالی)

متغیرها	کاربرد دانش	تعداد	ضریب همبستگی (r)	سطح معناداری
مدیریت هزینه		۲۱۲	۰/۴۶۴**	۰/۰۰۱
کیفیت سیستم اطلاعات		۲۱۲	۰/۵۸۲**	۰/۰۰۱
استراتژی سیستم اطلاعات		۲۱۲	۰/۵۰۴**	۰/۰۰۱
کنترل مالی		۲۱۲	۰/۵۲۵**	۰/۰۰۱
عملکرد مالی		۲۱۲	۰/۶۷۲**	۰/۰۰۱

بر اساس نتایج آزمون همبستگی پیرسون مشخص شد که بین کاربرد دانش و عملکرد مالی شرکت تولیدی کاله مازندران ($r=0/672, Sig=0/001$) ارتباط مثبت معناداری وجود دارد. در رابطه بین ابعاد عملکرد مالی و کاربرد دانش، بالاترین همبستگی بین کاربرد دانش با کیفیت سیستم اطلاعات ($r=0/582, Sig=0/001$) و پایین ترین همبستگی بین کاربرد دانش با مدیریت هزینه ($r=0/464, Sig=0/001$) وجود داشت. همچنین بین کاربرد دانش با استراتژی سیستم اطلاعات ($r=0/504, Sig=0/001$) و کنترل مالی ($r=0/525, Sig=0/001$) رابطه مثبت معناداری مشاهده شد.

فرضیه چهارم

فرض صفر: بین به اشتراک گذاشتن دانش با عملکرد مالی شرکت کاله مازندران رابطه معناداری وجود ندارد.
فرض تحقیق: بین به اشتراک گذاشتن دانش با عملکرد مالی شرکت کاله مازندران رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۷. همبستگی پیرسون (به اشتراک گذاشتن دانش و عملکرد مالی)

متغیرها	به اشتراک گذاشتن دانش	تعداد	ضریب همبستگی (r)	سطح معناداری
مدیریت هزینه		۲۱۲	۰/۴۶۷**	۰/۰۰۱
کیفیت سیستم اطلاعات		۲۱۲	۰/۵۲۷**	۰/۰۰۱
استراتژی سیستم اطلاعات		۲۱۲	۰/۴۱۵**	۰/۰۰۱
کنترل مالی		۲۱۲	۰/۴۰۵**	۰/۰۰۱
عملکرد مالی		۲۱۲	۰/۵۸۲**	۰/۰۰۱

با توجه به نتایج آزمون همبستگی پیرسون (جدول) مشاهده شد که بین به اشتراک گذاشتن دانش و عملکرد مالی شرکت تولیدی کاله مازندران ($r=0/582, Sig=0/001$) ارتباط مثبت معناداری وجود دارد. همچنین نتایج بین به اشتراک گذاشتن دانش با مدیریت هزینه ($r=0/467, Sig=0/001$)، کیفیت سیستم اطلاعات ($r=0/527, Sig=0/001$)، استراتژی سیستم

اطلاعات (Sig=۰/۰۰۱، r=۰/۴۱۵) و کنترل مالی (Sig=۰/۰۰۱، r=۰/۴۰۵) ارتباط مثبت معناداری مشاهده شد.

فرضیه پنجم

فرض صفر: ابعاد مدیریت دانش توانایی پیش‌بینی عملکرد مالی شرکت تولید کاله مازندران را ندارند.
فرض تحقیق: ابعاد مدیریت دانش توانایی پیش‌بینی عملکرد مالی شرکت تولید کاله مازندران را دارند.
به‌منظور بررسی فرضیه پژوهش از آزمون مدل تحلیل مسیر استفاده شد. پیش از اجرای آزمون تحلیل مسیر نیاز است پیش‌فرض‌های مورد نیاز اجرای آزمون بررسی شود.

۱- رابطه خطی بین متغیرهای مستقل و وابسته: به‌منظور بررسی رابطه بین ابعاد مدیریت دانش (فراگیری دانش، ذخیره سازی دانش، کاربرد دانش، به اشتراک گذاشتن دانش) به‌عنوان متغیرهای مستقل با عملکرد مالی (متغیر وابسته) از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. همان‌طور که در فرضیه اول تا چهارم مشاهده شد بین فراگیری دانش، ذخیره سازی دانش، کاربرد دانش، به اشتراک گذاشتن دانش با عملکرد مالی شرکت تولیدی کاله مازندران رابطه مثبت معناداری وجود داشت؛ بنابراین تمامی متغیرهای مستقل در مدل تحلیل مسیر وارد شده و اثرات آن‌ها بر متغیر وابسته بررسی خواهد شد.

۲- نبود همخطی چندگانه: همخطی بعد از اینکه ارتباط خطی بین متغیرهای مستقل و وابسته بررسی شد، به‌عنوان یک پیش‌فرض در آزمون‌های رگرسیون خطی و تحلیل مسیر نیاز است که نبود همخطی چندگانه بین متغیرهای مستقل بررسی شود. همخطی چندگانه زمانی اتفاق می‌افتد که دو یا چند متغیر مستقل وجود داشته باشند که به میزان زیادی همبستگی دارند. مفروضه عدم همخطی بودن به کمک مقادیر عامل تورم واریانس (VIF) و ضریب تحمل مورد بررسی می‌گیرد.

جدول ۸. شاخص‌های هم‌خطی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین

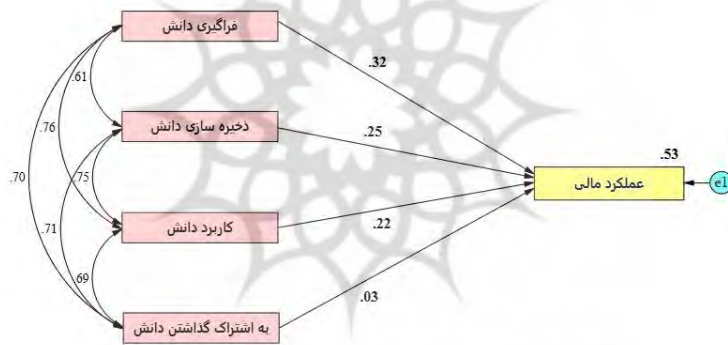
متغیرهای وارد شده در مدل (متغیرهای مستقل) آماره‌های هم‌خطی

VIF	Tolerance	
۲/۷۹۶	۰/۳۵۸	فراگیری دانش
۲/۷۹۸	۰/۳۵۸	ذخیره سازی دانش
۳/۵۴۲	۰/۲۸۲	کاربرد دانش
۲/۶۵۷	۰/۳۷۶	به اشتراک گذاشتن دانش

چنانکه شاخص‌های جدول نشان می‌دهد، با توجه به بالا بودن مقادیر اغماض (چون بالاتر از ۱/۰ بوده و به ۱ نزدیک است) و پایین بودن مقادیر عامل تورم واریانس VIF چون از ۱۰ کوچک‌تر هستند احتمال وجود هم‌خطی چندگانه بین فراگیری دانش، ذخیره سازی دانش، کاربرد دانش، به اشتراک گذاشتن دانش ارائه شده کم است؛ بنابراین با توجه به رعایت مفروضه‌های فوق اجرای آزمون رگرسیون خطی چندگانه امکان‌پذیر می‌باشد.

جدول ۹. یافته‌های فرضیه نهم تحقیق (تأثیر ابعاد مدیریت دانش بر عملکرد مالی)

دوربین واتسون	ضریب تعیین	سطح معناداری	مقدار بحرانی (T)	ضرایب رگرسیون استاندارد شده (β)	ضرایب رگرسیون استاندارد نشده (B)	عملکرد مالی	مسیرها	
۷۷	۰/۵۳۲	۰/۰۰۱	۴/۰۴۶	۰/۳۱۹	۰/۲۹۲	عملکرد مالی	<---	فراگیری دانش
۱/۵		۰/۰۰۲	۳/۱۴۲	۰/۲۴۷	۰/۲۵۶	عملکرد مالی	<---	ذخیره سازی دانش
		۰/۰۱۲	۲/۵۱۲	۰/۲۲۳	۰/۲۱۳	عملکرد مالی	<---	کاربرد دانش
		۰/۷۰۶	۰/۳۷۷	۰/۰۲۹	۰/۰۲۷	عملکرد مالی	<---	به اشتراک گذاشتن دانش

شکل ۱. مدل تحلیل مسیر اثر ابعاد مدیریت دانش بر عملکرد مالی (ضرایب رگرسیونی استاندارد شده)

با توجه به مقادیر به دست آمده (ضرایب رگرسیونی استاندارد نشده، سطح معناداری، مقدار t) در جدول، فراگیری دانش (B=۰/۲۹۲، Sig=۰/۰۰۱، t=۴/۰۴۶)، ذخیره سازی دانش (B=۰/۲۵۶، Sig=۰/۰۰۲، t=۳/۱۴۲) و کاربرد دانش (B=۰/۲۱۳، Sig=۰/۰۱۲، t=۲/۵۱۲) بر عملکرد مالی شرکت تولیدی کاله مازندران تأثیر مثبت معناداری دارند. همچنین تأثیر بُعد به اشتراک گذاشتن دانش بر عملکرد مالی شرکت کاله مازندران معنادار نبود (t=۰/۳۷۷، Sig=۰/۷۰۶). بر اساس ضرایب به دست آمده با توجه مقادیر ضرایب بتا (Beta) می توان گفت میزان تأثیر فراگیری دانش (β=۰/۳۱۹) از میزان تأثیر ذخیره سازی دانش (β=۰/۲۴۷) و کاربرد دانش (β=۰/۲۲۳) بر عملکرد مالی بیشتر است. با توجه به مقدار بتای به دست آمده می توان گفت که تغییر یک واحد انحراف استاندارد در فراگیری دانش، ذخیره سازی دانش و کاربرد دانش به ترتیب باعث افزایش ۰/۳۱۹، ۰/۲۴۷ و ۰/۲۲۳ انحراف استاندارد در عملکرد مالی شرکت تولیدی کاله مازندران می شود. همچنین ضریب تعیین (R2) نشان می دهد که ۵۳/۲ درصد از واریانس کل میزان تغییرات عملکرد مالی شرکت کاله مازندران به فراگیری دانش، ذخیره سازی دانش و کاربرد دانش مربوط می شود با توجه به نتایج جدول معادله رگرسیونی به این صورت خواهد بود:

$$\text{عملکرد مالی} = ۰/۲۹۲(\text{فراگیری دانش}) + ۰/۲۵۶(\text{ذخیره سازی دانش}) + ۰/۲۱۳(\text{کاربرد دانش}) + ۰/۰۲۷(\text{به اشتراک گذاشتن دانش}) + e_1$$

فرضیه اصلی

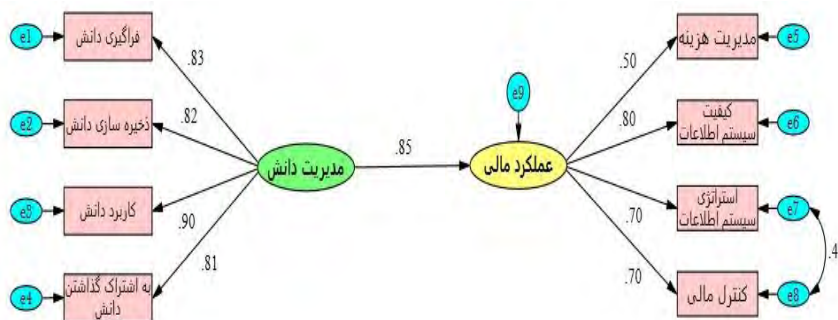
فرض صفر: مدل اثرگذاری مدیریت دانش بر عملکرد مالی شرکت کاله مازندران از برازش کافی برخوردار نیست.
فرض تحقیق: مدل اثرگذاری مدیریت دانش بر عملکرد مالی شرکت کاله مازندران از برازش کافی برخوردار است.
جدول ۱۰. همبستگی پیرسون (مدیریت دانش و عملکرد مالی)

متغیرها	عملکرد مالی
مدیریت دانش	تعداد: ۲۱ ضریب همبستگی (r): ۰/۷۲۵** سطح معناداری: ۰/۰۰۱

نتایج آزمون همبستگی پیرسون در جدول ۱۰ نشان دهنده ارتباط مثبت بین مدیریت دانش و عملکرد مالی شرکت تولیدی کاله مازندران ($r=0.725$, $Sig=0.001$) می باشد.

جدول ۱۱. ضرایب رگرسیونی استاندارد شده و مقادیر t مدل ارتباطی تحقیق (فرضیه اصلی)

مسیر	ضرایب استاندارد شده (بار عاملی)	مقدار T	سطح معناداری
مدیریت دانش			
فرآگیری دانش	۰/۸۳۱	-	-
ذخیره سازی دانش	۰/۸۲۲	۱۴/۱۳۵	۰/۰۰۱
کاربرد دانش	۰/۸۹۷	۱۶/۰۴۲	۰/۰۰۱
به اشتراک گذاشتن دانش	۰/۸۰۸	۱۳/۷۸۹	۰/۰۰۱
عملکرد مالی			
مدیریت هزینه	۰/۵۰۵	-	-
کیفیت سیستم اطلاعات	۰/۷۹۸	۶/۹۳۰	۰/۰۰۱
استراتژی سیستم اطلاعات	۰/۶۹۸	۶/۵۳۱	۰/۰۰۱
کنترل مالی	۰/۶۹۸	۶/۵۳۰	۰/۰۰۱

شکل ۲. مدل ارتباطی فرضیه اصلی تحقیق (ضرایب رگرسیونی استاندارد شده)

بر مبنای یافته‌های حاصل از مدل معادلات ساختاری در ۱۱ مشاهده می شود کلیه بارهای عاملی (ضرایب رگرسیونی استاندارد شده) و آماره t از مقادیر قابل قبولی در سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ برخوردار بوده و این شاخص‌ها نشان می دهند

که متغیرهای مشاهده‌ای اندازه‌گیری شده به خوبی انعکاسی از متغیرهای پنهان (مدیریت دانش و عملکرد مالی) بودند. در ادامه تأثیر مدیریت دانش بر عملکرد مالی بر اساس نتایج بررسی شده است.

جدول ۱۲. تأثیر مدیریت دانش بر عملکرد مالی (فرضیه اصلی)

مسیر	بارعاملی	مقدار T	سطح معناداری
مدیریت دانش	عملکرد مالی	۶/۷۵۲	۰/۰۰۱

بر اساس یافته‌های تحقیق (جدول) مشاهده می‌شود که مدیریت دانش بر عملکرد مالی شرکت تولیدی کاله مازندران اثر مثبت معناداری ($t=6/752$, $Sig=0/001$) با ضریب تأثیر ($\beta=0/850$) دارد.

جدول ۱۳. شاخص برازش مدل ارتباطی فرضیه اصلی (تأثیر مدیریت دانش بر عملکرد مالی)

شاخص‌های برازش	مقدار مطلوب	مقادیر شاخص‌ها	تفسیر
کای اسکوار (کای دو)	-	۵۴/۱۹۰	-
درجه آزادی	-	۱۸	-
نسبت کای اسکوار به درجه آزادی (X^2/DF)	کمتر از ۵	۳/۰۱۱	مطلوب
شاخص نیکویی برازش (GFI)	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۳۷	مطلوب
شاخص نیکویی برازش تعدیل شده (AGFI)	بیشتر از ۰/۸	۰/۸۷۳	مطلوب
ریشه دوم میانگین خطای برآورد (RMSEA)	کمتر از ۰/۱	۰/۰۹۷	مطلوب
ریشه دوم میانگین مجذورات باقیمانده (RMR)	کمتر از ۰/۰۵	۰/۰۱۷	مطلوب
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۵۶	مطلوب
شاخص برازش هنجار شده (NFI)	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۴۰	مطلوب
شاخص برازش افزایشی (IFI)	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۵۶	مطلوب

نتایج جدول ۱۳، برازش مدل اندازه‌گیری اثر مدیریت دانش بر عملکرد مالی شرکت کاله مازندران نشان می‌دهد شاخص نیکویی برازش (GFI) و شاخص برازش تطبیقی (CFI) به عنوان شاخص‌های اصلی برازش بالاتر ۰/۹ بوده که نشان از برازش مطلوب مدل می‌باشد. همچنین سایر شاخص برازش (IFI، NFI، AGFI) از مقادیر قابل قبولی برخوردار هستند. در نهایت بر اساس مقادیر ریشه میانگین مجذور باقیمانده ($RMR=0/017$) و ریشه دوم میانگین خطای برآورد ($RMSEA=0/097$) می‌توان گفت که مدل از برازش کافی برخوردار است.

نتیجه‌گیری

عملکرد مالی یکی از مهم‌ترین سازه‌های مورد بحث در پژوهش‌های مدیریتی است و بدون شک مهمترین معیار سنجش موفقیت در شرکت‌های تجاری به حساب می‌آید. بنابراین، ارزیابی عملکرد شرکت با استفاده از نسبت‌های مالی یک ابزار قدرتمند سنتی برای تصمیم‌گیرندگان از جمله تحلیلگران کسب و کار، بستانکاران، سرمایه‌گذاران و مدیران مالی می‌باشد. حال بایستی توجه داشت که عوامل متعددی وجود دارند که می‌توانند بر عملکرد مالی سازمان‌ها تأثیر گذار باشند

که به نظر می رسد، مدیریت دانش یکی از آن عوامل باشد چرا که امروزه دانش به عنوان یک منبع اقتصادی تلقی می شود و از جمله عامل های مهم ایجاد مزیت رقابتی است (اگریول، ۲۰۲۰). لذا برای کسب مزیت های پایدار رقابت، توجه به فعالیتهای دانش مدار شامل خلق و تحقیق، ذخیره، اشتراک، انتقال و به کارگیری دانش اهمیت بسیاری زیادی دارد و هر سازمانی می بایست مدیریت دانش مؤثری را پرورش و عرضه کند.

پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط بین ابعاد مدیریت دانش با عملکرد مالی (مطالعه موردی شرکت کاله مازندران) انجام گرفت. نتایج به دست آمده نشان داد که تمامی ابعاد مدیریت دانش یعنی فراگیری دانش، ذخیره سازی دانش، کاربرد دانش و به اشتراک گذاشتن دانش با عملکرد مالی شرکت کاله مازندران ارتباط مثبت و معناداری دارند. همچنین، یافته ها نشان داد ابعاد فراگیری دانش، ذخیره سازی دانش و کاربرد دانش بر عملکرد مالی شرکت تولیدی کاله مازندران تأثیر مثبت معناداری دارند و این ابعاد توانایی پیش بینی ۵۳/۲ درصد از واریانس کل میزان تغییرات عملکرد مالی این شرکت را دارند. در نهایت مدل تأثیر مدیریت دانش بر عملکرد مالی شرکت کاله مازندران طراحی شد و مورد برازش قرار گرفت که نتیجه بیانگر این بود شاخص های برازش مدل از مقدار قابل قبول و مطلوب برخوردار بوده و مدل تحقیق تأیید می شود.

نتیجه به دست آمده از فرضیه اول، با نتیجه تحقیقات بذرکاران و حاجی محمدی (۱۳۹۸)، نعمتی و همکاران (۱۳۹۴) و الکسیا (۲۰۱۴) همسو بود.

نتیجه به دست آمده از فرضیه دوم، با نتیجه تحقیقات بذرکاران و حاجی محمدی (۱۳۰۸) و نعمتی و همکاران (۱۳۹۴) همسو بود. در این تحقیقات نیز مشخص شد که ذخیره سازی دانش ارتباط مثبت و معناداری با عملکرد مالی در سازمان های مختلف دارد. لذا دانش سازمانی که یکی از مزیت های رقابتی سازمان است باید به روز، حفاظت و نگهداری شود. حال آنکه نگهداری اطلاعات، اسناد و تجارب، نیازمند مدیریت است. بر این اساس، بانک اطلاعاتی درباره مهارت ها، تخصصها و همچنین ذخیره دانش ضمنی و آشکار، به اندازه خود سیستم مدیریت دانش اهمیت دارد (اخوان و همکاران، ۲۰۰۶).

نتیجه به دست آمده از فرضیه سوم، با نتیجه تحقیقات بذرکاران و حاجی محمدی (۱۳۹۸) و نعمتی و همکاران (۱۳۹۴) همسو بود. بنابراین مهمترین گام در فرایند مدیریت دانش، کاربرد دانش در راستای تحقق اهداف سازمانی است (عدلی، ۱۳۸۴).

نتیجه به دست آمده از فرضیه چهارم، با نتیجه تحقیقات بذرکاران و حاجی محمدی (۱۳۹۸)، نعمتی و همکاران (۱۳۹۴) همسو بود. در این تحقیقات نیز مشخص شد که به اشتراک گذاشتن دانش ارتباط مثبت و معناداری با عملکرد مالی در سازمان های مختلف دارد. آنان در پژوهش خود نشان دادند که ارزش یک سازمان نه تنها به اشتراک گذاری دانش به وسیله کارکنان بستگی دارد؛ بلکه بر کیفیت دانش جمع آوری شده به وسیله آنها نیز بستگی دارد و اینکه با به اشتراک گذاشتن فاکتورهای دانش در یک سازمان، می تواند به یادگیری سازمانی منجر شود.

نتیجه به دست آمده از فرضیه پنجم، با نتیجه تحقیقات بذرکاران و حاجی محمدی (۱۳۹۸)، رحیمی (۱۳۹۶)، و الکسیا (۲۰۱۴) همسو می باشد. الکسیا (۲۰۱۴) در تحقیق خود تأکید می کند که در محیط کسب و کار جدید، سودآوری یک

فصلنامه علمی منابع و سرمایه انسانی، دوره ۱، شماره ۱، پیاپی (۲)، زمستان ۱۴۰۰
ISSN : 2783-3984

مطالعه رابطه بین ابعاد مدیریت دانش و عملکرد مالی (به انضمام مطالعه موردی)
کدمقاله: HRC-2202-1022

شرکت تا حد زیادی به بکارگیری فرآیندهای مدیریت دانش بستگی دارد. با توجه به نتیجه به دست آمده پیشنهاد می شود که مدیران شرکت کاله با ارتقای هرچه بیشتر مدیریت دانش در این شرکت، زمینه بهبود و توسعه عملکرد مالی آن را فراهم نموده و این شرکت را در مسیر کارایی و اثربخشی هرچه بیشتر یاری رسانند.

پیشنهادات

- پیشنهاد می شود در تحقیقی به بررسی قدرت و شدت تاثیرگذاری مدیریت دانش در بهبود عملکرد مالی شرکت کاله مازندران پرداخته شود.
- با توجه به تمرکز تحقیق بر روی عملکرد مالی شرکت، پیشنهاد می شود تحقیقاتی با هدف بررسی تاثیر مدیریت دانش بر عملکرد سایر بخش های شرکت کاله مازندران همچون عملکرد منابع انسانی، عملکرد بخش های تولید و توزیع محصولات و ... پرداخته شود.
- با توجه به تمرکز تحقیق بر روی متغیر مدیریت دانش، پیشنهاد می شود تحقیقی با هدف شناسایی سایر متغیرهای موثر بر عملکرد مالی شرکت همچون خلاقیت و نوآوری، مدیریت کارآمد منابع انسانی، سبک های مدیریتی مدیران و ... انجام پذیرد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. بذرکاران، ا. حاجی محمدی م. (۱۳۹۸). بررسی تاثیر مدیریت دانش بر عملکرد مالی سازمان با توجه به نقش میانجی نوآوری و هوش سازمانی. فصلنامه علمی تخصصی رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، ۳(۲۶)، ۶۸-۸۶.
۲. پورفاتیح، نصیبه، خسروی پور، غنیان، منصور. (۱۳۹۹). عامل های مؤثر بر اجرای مدیریت دانش در ترویج کشاورزی. پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، ۱۲(۵۲)، ۲۷-۵۰.
۳. خدابخش زاده، امین، قهرمان تبریزی، کوروش، شریفیان. (۱۳۹۹). تاثیر مدیریت دانش بر توسعه گردشگری ورزشی استان کرمان. نشریه مدیریت ورزشی، ۱۲(۱)، ۲۴۱-۲۵۷.
۴. خلیلی، صابر، صفایی قادیکلای، عبدالحمید. (۱۳۹۴). ارزیابی عملکرد مالی شرکت های فعال در بورس اوراق بهادار تهران. پژوهشنامه مدیریت اجرایی، ۷(۱۴)، ۵۳-۷۱.
۵. دکامینی، فاطمه، احسانی فر، محمد. (۱۴۰۰). سنجش تأثیر بلوغ مدیریت دانش بر کیفیت خدمات در بانک پارسیان. فصلنامه بازیابی دانش و نظام های معنایی. doi: 10.22054/jks.2021.60865.1438. 8(28), 65-105.
۶. رحیمی، ابراهیم. (۱۳۹۶). بررسی تاثیر مدیریت دانش بر عملکرد مالی با میانجی گری یادگیری سازمانی. نوآوری های مدیریت آموزشی، ۱۲(۴)، ۲۱-۷.
۷. رزاقی، محمد، بلوچ، سلیم، مهاجران، بهناز. (۱۳۹۹). نقش مدیریت دانش و سواد دیجیتالی بر عملکرد شغلی: سهم متغیر یادگیری سازمانی. علوم و فنون مدیریت اطلاعات، - .doi: 10.22091/stim.2020.5816.1423.
۸. رضانی، یوسف، مهرآرا، اسداله. (۱۳۹۹). مدیریت دانش در بخش دولتی: مطالعه ای روی روابط بین عناصر سازمانی و عمل انتقال دانش. نشریه علمی راهبردهای بازرگانی، ۹(۴۷)، ۱۸۱-۱۹۴.
۹. عدلی، فریبا، (۱۳۸۴)، مدیریت دانش: حرکت به فراو دانش، تهران، انتشارات فراشناختی اندیشه.
۱۰. عزیزی راد، مژگان. (۱۳۹۸). بررسی نقش مدیریت دانش بر نوآوری سازمانی. نشریه علمی دانش انتظامی لرستان، ۷(۲۷)، ۶۰-۲۷.
۱۱. سکاران، اوما، ۱۳۹۰، "روش های تحقیق در مدیریت"، مترجمان: صائبی و شیرازی، موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی.
۱۲. نعمتی محمدعلی، محمدی یحیی، رئیسون محمدرضا. رابطه ابعاد مدیریت دانش با عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشگاه. دوماهنامه علمی - پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی. ۱۳۹۴؛ ۸(۴): ۲۰۳-۲۰۸.

13. Abdolmaleki, Hossein; Sadat Mirzadeh, Zahra; Alidoust Ghahfarkhi, Ebrahim (2015). Assessment and prioritization of effective factors on the establishment of a knowledge management system in the Ministry of Sport and Youth. *Organizational Behavior Management Studies in Sport*. Second period. No. 5, pp. 104-97.
14. Adamson, I. (2005). «Knowledge Management: The Next Generation of TQM?» *TQM* ۱۶(۸-۴).
15. Agrawal, A., & Mukti, S. K. (2020). Knowledge Management & It's Origin, Success Factors, Planning, Tools, Applications, Barriers and Enablers: A Review. *International Journal of Knowledge Management (IJKM)*, 16(1), 43-82.
16. Akhavan, Peyman and Jafari, Mostafa and Fathian, Mohammad, 2006, "Critical success factors of knowledge management systems: a multi-case analysis", *Department of Industrial Engineering*, vol. 18 No. 2, p. 97-113.
17. Alexia Mary Tzortzaki. Athanassios Mihiotis. "A Review of Knowledge Management Theory and Future Directions". *Knowledge and Process Management*, 2014. 21(1).PP: 29-41.
18. Anderson, K. "From information technology to knowledge technology: taking the user into consideration". *Journal of knowledge management*. 2012. Vol. 2, No. 2.
19. Antunes, H. D. J. G., & Pinheiro, P. G. (2020). Linking knowledge management, organizational learning and memory. *Journal of Innovation & Knowledge*, 5(2), 140-149.
20. Audretsch, D. B., Belitski, M., Caiazza, R., & Lehmann, E. E. (2020). Knowledge management and entrepreneurship. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 16(2), 373-385.
21. Chen, M., Huang, M. & Chen, Y. Measuring knowledge management performance using a competitive perspective: an empirical study. *Expert systems with applications*, 2012. 36(4): 8449-8459.
22. Chen, Y. & Huang, H. Knowledge management fit and its implications for business performance: A profile deviation analysis. *Knowledge-Based Systems*, 2015. 27(9): 262-270.
23. Cristina Villar. Joaquín Alegre, José Pla-Barber. "Exploring the role of knowledgemanagement practices on exports: A dynamic capabilities view". *International Business*. 2014. 23(1). pp: 38-4.
24. Gandhi S. Knowledge management and reference services. *The Journal of Academic Librarianship*. 2004; 30(5): 368-381.
25. Haider, S. A., & Kayani, U. N. (2020). The impact of customer knowledge management capability on project performance-mediating role of strategic agility. *Journal of Knowledge Management*.
26. Rahmatollah Jadidi, Mohammad Ehsanifar and Sahar Moshtaghi(2013). A study on the effect of knowledge management on job satisfaction: A case study of texture industry. *The Management Science Letters Journal*. homepage: www.GrowingScience.com/msl
27. Kruger, C. & Johnson, R. Information management as an enabler of knowledge management maturity: A South African perspective. *International Journal of Information Management*, 2010. 30(1): 57-671.
28. Li .Suhong, Bhanu Ragu-Nathanb, T.S. Ragu-Nathanb, S. Subba Raob, (2006), "

فصلنامه علمی منابع و سرمایه انسانی، دوره ۱، شماره ۱، پیاپی (۲)، زمستان ۱۴۰۰
ISSN : 2783-3984

مطالعه رابطه بین ابعاد مدیریت دانش و عملکرد مالی (به انضمام مطالعه موردی)

کدمقاله: HRC-2202-1022

- The Impact Of Supply Chain Management Practices On Competitive Advantage And Organizational Performance”, The International Journal Of Management Science-Omega 34 ,Pp. 107 – 124.
29. March, J. and Simon, H, (2009). “Organizations”, Blackwell, Cambridge, MA, PP 195-324.
  30. Mete, M. H., & Belgin, O. (2021). Impact of Knowledge Management Performance on the Efficiency of R&D Active Firms: Evidence from Turkey. Journal of the Knowledge Economy, 1-19.
  31. Nezafati, J.K., & Quah, W.B . Start-up factors for small and medium-sized accommodation businesses in Sabah, Malaysia: push and pull factors, Asia pacific journal of tourism research, 2012.17 (1): 49-62.
  32. Nonaka, I, and Takeuhi, H, The knowledge creating Company, Oxford University Press, Oxford, 1995.
  33. Riege A. Actions to overcome knowledge transfer barriers in MNCs. Journal of knowledge management. 2007 Feb 27;11(1):48-67.
  34. Roosta. Kourosh . Assessing the level of maturity of knowledge management in organizations through a developed puberty model of knowledge management. Sixth Knowledge Management Conference. Tehran.2015.
  35. Turban, Leidner, et al. (2006). Information Technology for Management, Transforming Organizations in the Digital Economy, John Wiley & Sons.
  36. Wang S, Noe RA. Knowledge sharing: A review and directions for future research. Human resource management review. 2010 Jun 1;20(2):115-31.
  37. Welter, F., Baker, T., & Wirsching, K. (2019). Three waves and counting: the rising tide of contextualization in entrepreneurship research. Small Business Economics, 52(2), 319–330.